

I. Задушница

Изтъкнатото събръчано чело на Мицкевича, обкръжено съ разкошни коси, изразените на уморените му очи, въ които е отсвѣдена приживена скърбъ, цѣлия му гордъ ликъ е сѣкашъ пластиченъ образъ на Полша, колкото горда толкова и нещастна. Великиятъ поетъ е роденъ въ литовския градецъ Новогрудекъ, на 24 декемврий 1798 год., отъ родители принадлежащи къмъ тѣй наречените дребни шляхтичи, изъ чиято среда сж излизали и излизватъ до днешенъ повечето представители на полската поезия и култура. Той е отрасълъ и възпитанъ въ дълбоко религиозна среда и прѣзъ цѣлъ животъ е запазилъ религиозните впечатления отъ дѣтство. Наедно съ религиозното възпитание, будещия националенъ поетъ е възприелъ дома си и първата поетическа храна — литовските народни пѣсни и сказания, пѣни и разказвани нему отъ домашните ратайчини. Походътъ на Наполеона въ Русия, който походъ оживи за мигъ надеждите на поляците, прибавилъ у Мицкевича, къмъ впечатленията отъ патриархалния семеенъ и общественъ животъ, съвсемъ нови, особени впечатления, отразени на много мѣста въ неговите произведения. Възкаченъ на черковната звѣнарница, той прѣвъ видѣлъ и прѣвъ извѣстилъ въ бащиното си село приближаването на наполеоновите войски. Много години следъ това, изподъ перото му се изтъргва вдѣхновения химнъ на пролѣта — оная пролѣтъ прѣзъ 1812 — въ която, наедно съ жеравите, прилетѣха дружини по дружини многоочакваните избавители на родния му край. „Като сладъкъ сънъ, азъ и днесъ те виждамъ пакъ! Роденъ въ робство, още като кърмаче обвързанъ въ окови — уви, въ живота си азъ видѣхъ и помнѣхъ само една такава пролѣтъ!“ (Панъ Тадеушъ, XI пѣс., *встѣпленіе*). Но следъ шестъ мѣсеца той ги вижда пакъ да се връщатъ разбити — отвасяйки съ себе си и последните надежди на поляците. По-послѣ, като студентъ, дошелъ прѣзъ ваканциите у дома си въ Новогрудекъ, той се влюбва за прѣвъ пътъ, въ Марія Верещака (въспѣна отъ него подъ името Марилка) и тази негова нещастна любовъ остава за дълги години развредена рана въ сърцето му. Оттогава още, участъта на Полша, излѣгана въ надеждите си, и личното сѣдба на поета обзематъ всецѣло бланшетите му и окри-

неуспѣше